

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑ

Αφού διαβάσετε τα πιο κάτω κείμενα, να κάνετε τις ασκήσεις που ακολουθούν:

1. Να αναπτύξετε σε παράγραφο την καθεμιά από τις πιο κάτω θεματικές προτάσεις:

- Σε μια εποχή έντονου ανταγωνισμού η εκμάθηση ξένων γλωσσών ανοίγει νέες προοπτικές για εργοδότηση στους ανθρώπους.
- Αναμφίβολα η γλωσσομάθεια αποτελεί μέσο αντιμετώπισης του φαινομένου του ρατσισμού.
- Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και σε κοινωνίες πολυπολιτισμικές η γνώση ξένων γλωσσών αποτελεί αδήριτη ανάγκη.

2. Ποιον κίνδυνο εγκυμονεί η γλωσσομάθεια σύμφωνα με το 1^ο κείμενο; Μπορείτε να αναφέρετε και άλλους κινδύνους που προκύπτουν από αυτήν;

Η σημασία της γλωσσομάθειας για τον σύγχρονο άνθρωπο

Η γλωσσομάθεια, δηλαδή η ικανότητα να χειριζόμαστε, πλάι στη μητρική μας, μια ή περισσότερες ξένες γλώσσες, αποτελεί αδήριτη ανάγκη σήμερα. Το άνοιγμα των συνόρων των κρατών, η εκμηδένιση των αποστάσεων και οι ευρύτερες οικονομικές δραστηριότητες, φέρνουν ολοένα και περισσότερο σε επαφή τους ανθρώπους όλου του κόσμου. Επομένως η γλωσσομάθεια είναι μια διαδικασία αναγκαία μεν, αλλά και πολλά υποσχόμενη.

Η αξία της σπουδής ξένων γλωσσών είναι πολύ μεγάλη. Αρχικά, με την εκμάθηση νέων πραγμάτων διευρύνεται ο πνευματικός ορίζοντας των ανθρώπων. Με τη μελέτη του λεξιλογίου, των ιδιωτισμών και των εκφραστικών μέσων μιας γλώσσας οξύνεται το πνεύμα μας και ασκείται η μνήμη, η προσοχή και η κρίση μας. Εκτός από τον πνευματικό τομέα, όμως, η γλωσσομάθεια συμβάλλει και στην άμεση επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων. Κάποιος που γνωρίζει μια ξένη γλώσσα αποκτά κατευθείαν πρόσβαση σε ξενόγλωσσες βιβλιογραφίες και παίρνει πληροφορίες για τις διάφορες εργασίες που καλείται να κάνει. Ακόμα, μπορεί να μορφώνεται και να επιμορφώνεται σε ξένα πανεπιστήμια, ενώ έχει τη δυνατότητα να καταρτίζεται μέσα από τη συμμετοχή του σε συνέδρια. Συμπληρωματικά, η σπουδή ξένων γλωσσών είναι ένα απαραίτητο προσόν που ο καθένας οφείλει να έχει, γιατί έτσι αυξάνονται οι πιθανότητες να βρει εργασία.

Ανεξάρτητα από αυτά, η γλωσσομάθεια πλέον αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι των σύγχρονων και πολυπολιτισμικών κοινωνιών. Σήμερα, η διεθνής πραγματικότητα απαιτεί την επικοινωνία των επιστημόνων και των κυβερνήσεων όλου του κόσμου, με σκοπό την επίλυση σοβαρών παγκόσμιων προβλημάτων. Για να επιτευχθεί, όμως, αυτή η επικοινωνία, οι άνθρωποι και ιδιαίτερα εμείς οι Έλληνες, οφείλουμε να γνωρίζουμε τουλάχιστον μια ξένη γλώσσα. Και το λέω αυτό, διότι είμαστε ολιγάριθμοι σε σχέση με τους άλλους Ευρωπαίους και η ένταξή μας σε διεθνείς οργανισμούς και κοινότητες απαιτεί τη σπουδή ξένων γλωσσών. Με τον τρόπο αυτόν, λοιπόν, θα μπορούμε όλοι αβίαστα να επικοινωνούμε με νέους ανθρώπους διευρύνοντας τον κύκλο γνωριμιών και τις εμπειρίες μας. Επιπρόσθετα, η γλωσσομάθεια συντελεί στην ψυχολογική ευημερία και την ψυχαγωγία των ανθρώπων. Αποτελεί ένα επιπλέον εφόδιο, που λίγοι έχουν, ενισχύοντας έτσι την αυτοπεποίθηση των ανθρώπων και καταπολεμώντας το σύμπλεγμα κατωτερότητας που τους διακατέχει. Ακόμα φροντίζει για την ενημέρωση και την ψυχαγωγία όλων, και αυτό γιατί ο γλωσσομαθής έχει πρόσβαση σε μια μεγάλη γκάμα τρόπων διασκέδασης. Αρχικά, μπορεί να ενημερώνεται για τα διεθνή γεγονότα, όχι μόνο από τα εγχώρια κανάλια, αλλά και από διεθνή, αποκτώντας έτσι σφαιρική άποψη για τα συμβάντα. Μπορεί επίσης να παρακολουθήσει ξένες ταινίες, να διαβάσει βιβλία αλλόγλωσσων συγγραφέων και να «περιπλανηθεί» σε ατέλειωτες πηγές πληροφοριών στο διαδίκτυο.

Τέλος, μεγάλη είναι η σημασία της γλωσσομάθειας και στον πολιτιστικό τομέα. Η σπουδή ξένων γλωσσών επιτρέπει στον άνθρωπο να έρχεται σε επαφή με άλλους λαούς. Γνωρίζει τα ήθη και τη νοοτροπία τους και με τον τρόπο αυτό απαλλάσσεται από τις προκαταλήψεις και γίνεται πιο δεκτικός σε νέες ιδέες και αντιλήψεις. Μάλιστα, μέσα από αυτή την επαφή, συνειδητοποιεί τη δική του πολιτιστική ιδιαιτερότητα.

Δυστυχώς, όμως, εκτός από την πληθώρα αυτών των θετικών στοιχείων, η γλωσσομάθεια εγκυμονεί και πολλούς κινδύνους. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να διατηρούμε κριτική σκέψη, όταν μαθαίνουμε ξένες γλώσσες και να μην υιοθετούμε άκριτα ξένα

στοιχεία, που μας οδηγούν σε έναν αλλότριο τρόπο
ζωής.

Γιώργος Λεοντή, μαθητής Α Λυκείου

Η ηδονή της πολυγλωσσίας

Γράφει η Παπαδημητρίου Λένα.

Σάββατο πρωί, κάθισα σε ένα μικροσκοπικό αλλά κομψό καφέ του κέντρου. Δύο λεπτά αργότερα ήρθε στο τραπέζι δίπλα μου ένας νεαρός, γύρω στα 20-22. Παρήγγειλε έναν freddo και άνοιξε μπροστά του ένα γαλλικό περιοδικό (υποθέτω ήταν το «L'Express»). Πρόσεξα αμέσως τις σημειωμένες με μαρκαδόρο λέξεις και δίπλα του, πολυκαιρισμένο, ένα γαλλικό λεξικό «Le Robert micro». Σύμπτωση αλλά από την άλλη πλευρά καθόταν μια - λίγο πιεστική - μητέρα που διάβαζε ένα αγγλικό βιβλίο στη δωδεκάχρονη, νομίζω, κόρη της. Πιάσαμε την κουβέντα. Ο νεαρός ετοιμαζόταν για το Sorbonne 2, η μαμά ήθελε να ενισχύσει το λεξιλόγιο της κόρης της. Στην παρέα προστέθηκε και μια 45χρονη γυναίκα, μαθηματικός, όπως μου είπε, αλλά με μια ιδιαίτερη έφεση στις γλώσσες: «Έμαθα μόνη μου τουρκικά. Είναι η μοναδική γλώσσα που δεν έχει εξαιρέσεις». Κάθισα λίγο ακόμη να απολαύσω αυτή τη δροσερή polyglotte όαση στο κέντρο της Αθήνας. Ακόμη και σε εποχές κρίσης, σκέφτηκα, με την ελληνική οικογένεια να «κόβει» αβέρτα «ιδιαίτερα» και φροντιστήρια, η εκμάθηση ξένων γλωσσών παραμένει το εθνικό χόμπι μας. Οι Έλληνες παραμένουν πρώτοι σε επίπεδο γλωσσομάθειας στην Ευρώπη).

Τα τελευταία 15 χρόνια όλο και περισσότερες έρευνες έρχονται να αναδείξουν την αιώνια λιακάδα του πολύγλωσσου μυαλού. Και δεν είναι μόνο η εγκεφαλική νεότητα και οι μειωμένες νοητικές εκπτώσεις (μέχρι και η επιβράδυνση της άνοιας) που εξασφαλίζουν όσοι μαθαίνουν, ακόμη και σε προχωρημένη ηλικία, μία έστω γλώσσα πέραν της μητρικής τους.

Είναι ότι με κάθε γλώσσα που μιλάς ασκείσαι σε περισσότερα εννοιολογικά σχήματα. Η ξένη γλώσσα είναι πρωτίστως ένας άλλος τρόπος «προσπέλασης του κόσμου», όπως μου είχε πει χαρακτηριστικά προ ετών ο εθνικός γλωσσολόγος μας Γεώργιος Μπαμπινιώτης. Γιατί δε

μαθαίνεις απλώς άλλες λέξεις για τα ίδια πράγματα, αλλά εισάγεσαι σε μια άλλη οργάνωση, σύλληψη και έκφραση του κόσμου. «Σαν να μπαίνεις σε μια άλλη διαμόρφωση της πραγματικότητας». Σύμφωνα με έρευνα που δημοσιεύτηκε εσχάτως στην επιθεώρηση «Psychological Science», οι δίγλωσσοι διαθέτουν μια «νοητική ελαστικότητα» που τους επιτρέπει κάθε φορά να εναλλάσσουν όχι μόνο τη γλώσσα αλλά και την οπτική τους.

Σημειωτέον ότι η δεύτερη γλώσσα είναι ακόμη πιο ζωτικής σημασίας στη σημερινή Ελλάδα της «νέας εθνοφροσύνης». Σε καθιστά πιο ανεκτικό, σε απαλλάσσει από τη γλωσσική σου αλαζονεία, σε καθιστά πολίτη του κόσμου. «Το να κατακτήσεις μια δεύτερη γλώσσα είναι σαν να έχεις μια δεύτερη ψυχή» έλεγε ο «Πατέρας της Ευρώπης», ο Καρλομάγνος. Αυτό πρέπει ενδεχομένως να θυμούνται όσοι επιμένουν να απαξιώνουν την ξένη γλώσσα, αντιμετωπίζοντάς τη μόνο ως καταναγκαστικό έργο ή ως σίγουρο «διαβατήριο» για μια απαιτητική αγορά εργασίας. Αλλά και όλοι εκείνοι (στη δημόσια κυρίως εκπαίδευση) που επιμένουν να τη διδάσκουν, χωρίς αγάπη και φαντασία, σαν αποπαίδι της διδακτέας ύλης.